

Spelregels van het beugelen

De voorzitter van den Nederlandschen Beugelbond, de heer C. van Pol, heeft mij op 5 Mei 1935 op de nationale Bondsbaan van de Roermondsche Weerd haarfijn verteld, wat nu eigenlijk de spelregels en de knepen zijn van het beugelen. Zelden ben ik zooveel plezierig aan de weet gekomen als daar, al heeft het mij ook een paar stordige rondjes „aad“ gekost. Maar ook dat bier drinken is feitelijk een integreerend bestanddeel van het beugelen en zoo kent men er zelfs het „schläger“-bier, genoemd naar den schläger, het voornaamste speeltuig bij het spel, naast den bal en den ijzeren ring.

Maar kom, laat ik hier weergeven, wat de enthousiaste promotor voor het beugelen als volksvermaak mij temidden van veel luidruchtige beugelaars heeft verteld achter het baanshot met het vrije uitzicht over de bloesemde boomen en de alanke peppels in dat vruchtbare boerenland van de Maasgraw. (1).

Beugelclub Asselt

Korte tijd heeft Asselt een beugelclub gekend die zelfs deelnam aan de beugeloppen van de Midden-Nederlandse Beugelbond. De thuiswedstrijden werden gespeeld bij Piet Claessen. De club telde gemiddeld 15 à 20 leden. Helaas zijn het verenigingsarchief en het bondsarchief verloren gegaan zodat uit deze bronnen geen informatie beschikbaar is. Ook in de herinnering van de spelers van weleer is weinig meer blijven voortleven dat aan de club herinnert. Frans Mooren is een tijdslang voorzitter geweest en Harrie Doezen sekretaris. Met de fiets als vervoermiddel werden de naburige verenigingen bezocht om vriendschappelijke wedstrijden of om toernooien te spelen.

Het vermelden waard is dat bij een van die wedstrijden Sjra Claessen, een van de jongste leden van de beugelclub, voor het leven werd uitgesloten van deelname aan de bondstoernooien. Ofschoon in zijn eigen open terecht gechoort heeft hij naar eigen zeggen eveneens terecht, met zijn slager de nekspieren greet van de scheidsrechter na een hoog opgelopen meningsverschil over het al dan niet correct spelen van een bal. Met deze daad heeft hij zichzelf letterlijk uit het veld geslagen.

De baan werd door de kastelen gezien als een vorm van klantenbinding. In het begin van de dertiger jaren werd bij Vriesem doorgaaks gebeugeld om een halve liter bier die de klanten vijftien cent kostte. "Veur móste achterwinstig cent veur de liter gaeve en den hadden veur cine cent op cine halve liter. Doa zóls ze waal vet van waere, neet? ...!"

De heer Lei Vallien herinnert zich dat 16 en 17-jarige jongens er beugelden om een reep chocolade. "Mit eine pot beer kóste veur nog neet zo good ewich en doa wore veur zooverigens auch te jónk veur!"

Uiteraard werd er ook om sigaren gebeugeld. Deze werden geleverd door een twaalf fabrieken uit de omgeving. Alleenreus waren er de gebroeders Willemssen met de sigarenfabriek "Wilhelmina" in Beesel-Busserind. De meeste sigaren werden echter besteld bij Sef Wanten die in Swalmen een sigarenfa-

Asselt

Het is verrassend hoeveel café- en privé- of kaitbaren er rond de twintiger jaren in deze buurtschap van de gemeente Swalmen hebben gelegen. Uit de navolgende opsomming blijkt dat het beugelen er intregentogelijk als een belangrijk tijverdrijf kan worden beschouwd. Op de buurtbanen werd het spel geleerd en op de cafébanen in praktijk gebracht. Volgens de heer Sjra Gerzeds had menigen op zondag zijn vast ritme. Bij het eerste café werd gebeugeld en een glaasje bier gedronken, waarna de weg werd voortgezet naar een volgend café. Na de drie café's bezocht te hebben, had je het wekelijkse sleuws gehoord, lekker gebeugeld en was de zondagmiddag voorbij.

Verder liggen er rond 1920 in Asselt nog beugelbanen bij Herman Doezen (Doezen Maan), Theodoor Thijssen (Tiese Thei), beide op de Pastoor Pinckerstraat, bij Sjang Knippenberg en Mooren (Mooren Sef), aan de Asseltse straat. En bij Theodoor Claessen (Kloase Door).

Helemaal aan de andere kant van Beesel ligt aan de Maas buurtschap Rijkel. In de jaren twintig van de vorige eeuw liggen hier twee open beugelbanen (Felix Bongers en Piet Hawinkels).

In Beesel liggen verder nog banen bij Jacobus (Kuüb) Ickenroth. De banen van Baer Simons en Kuüb Reynders sluiten in 1934.

De beugelaars uit Rijkel hoeven na het sluiten van de Hawinkelsbaan niet te wanhopen.

Omstreeks 1928 maakt Pierre Verhaegh aan de weg van Beesel naar Swalmen tot algemeen vermaak een beugelbaan. Mensen beugelen er, vaak als afsluiting van een wandeling op de zondagmiddag. Er komen ook Swalmenaren en volgens Verhaegh komen die voor de vlaai. De beugelbaan vervalt in de loop van de jaren dertig en wordt tijdens de oorlogsjaren opgeruimd.

Beugelen op zondag

De zondag is de beugeldag bij uitstek. Men hoort de harde slagen van de klossende bollen tot in de kerk. Na de vroegmis is de baan al open en kan tot aan de hoogmis worden gespeeld. Na de hoogmis hangen er gemiddeld tussen de twintig en dertig mannen en opgeschoten jongens rond het café en de beugelbaan. Aan de muur hangt een grote lei waarop je je naam schrijft, als je wilt spelen. Er wordt veelal gebeugeld om een sigaar.

Teksten Heemkundevereniging Maas en Swalm-dal jaarboeken (H.Smeets 1987, 1988 en 1989)

Te Pachten:

EEN HUIS

met tuin, stal, overdekte beugelbaan en mooien tuin, benevens vergunning, gelegen te Beesel, oud dorp, geschikt voor alle bedrijf en dadelijk te aanvaarden.

Nadere inlichtingen te bekomen bij **FRANS PLOEM te Beefeld** en bij **ELISA PLOEM te Beesel**.

Bron: Maas en Roerbode December 1989